

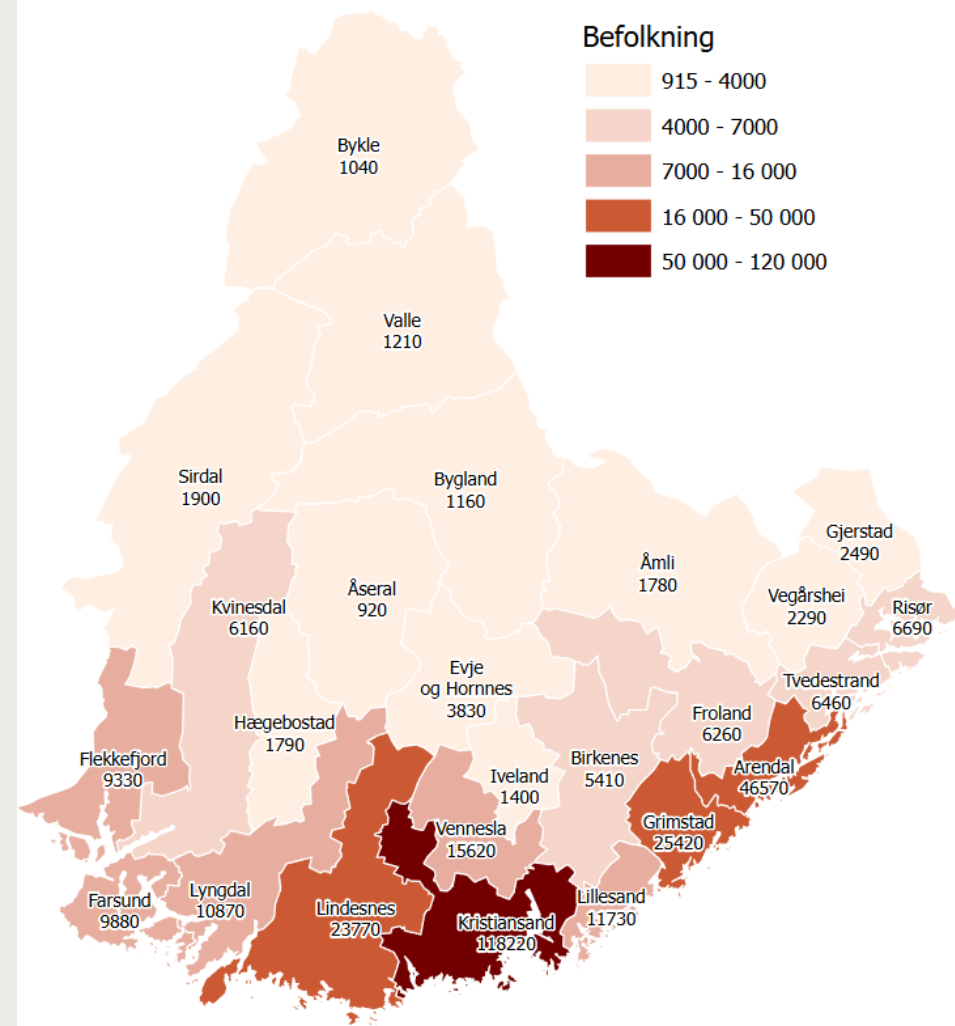
AGDER
fylkeskommune

Felles utfordringer og utviklingstrekk i Agder

Arne Thomassen, fylkesordfører i Agder fylkeskommune

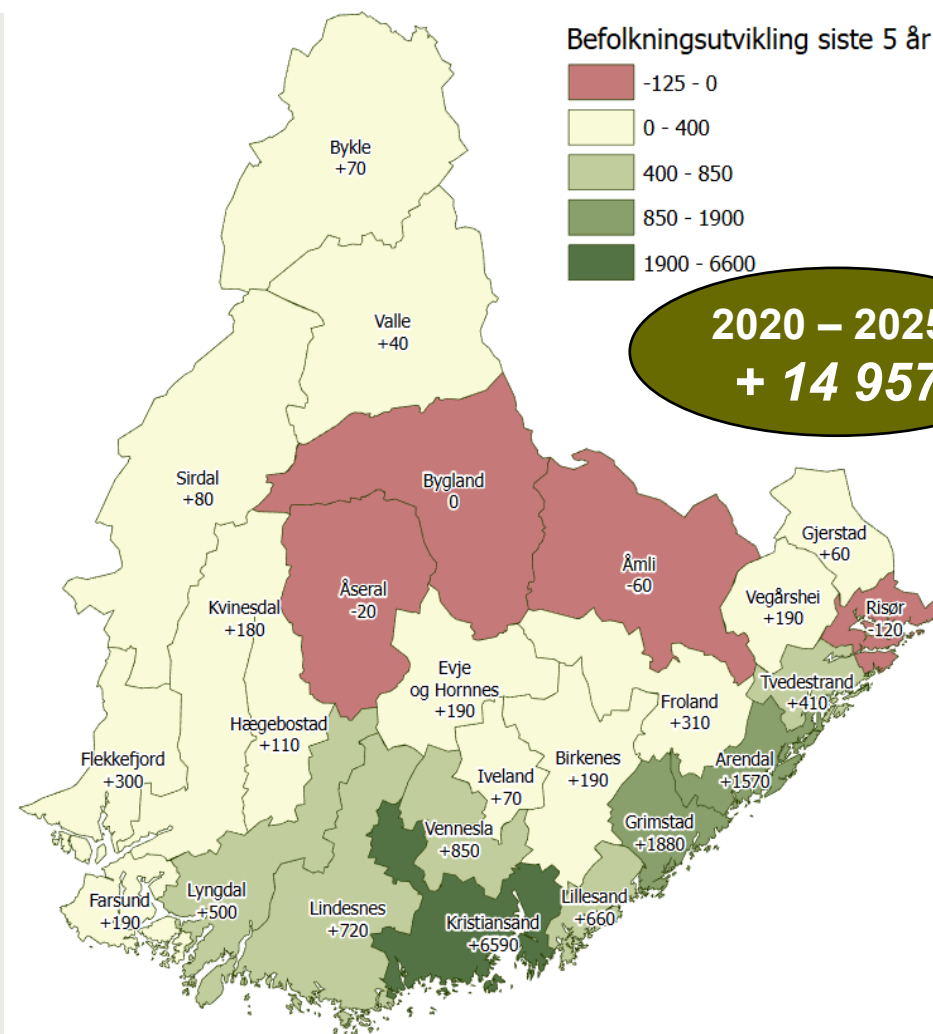
Agder i vekst

- 1. januar 2025 var det 322 188 innbyggere i Agder. Det tilsvarer 5,8 % av Norges befolkning
- Kun Oslo-regionen, Vestfold og Østfold har hatt høyere vekst i forhold til folketallet de siste 10 årene
- Ca. 83 % av egdene bor i en av kystkommunene per 1. januar 2025

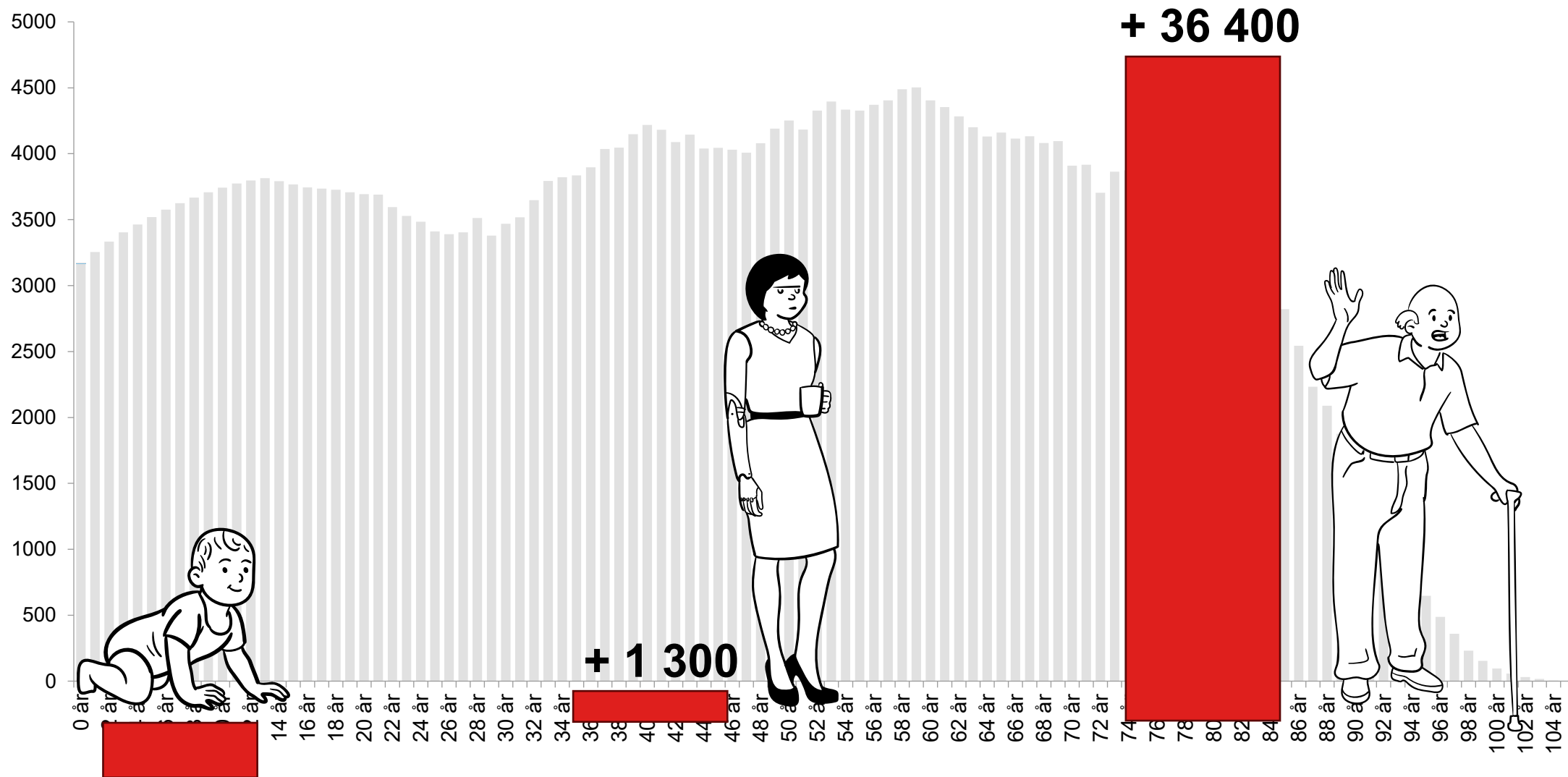

Agder i vekst

- Mer enn hver tredje egd bor i Kristiansand (36,7 %), mens Arendal huser 14,5 % av fylkets befolkning
- 8 kommuner i Agder har færre enn 2000 innbyggere. Åseral har færre enn 1000 innbyggere
- Veksten er ujevnt fordelt. Ca. 61 % av veksten fra 2020-2025 kom i region Kristiansand
- 3 kommuner opplevde befolkningsnedgang

Befolkningen i Agder 2050

AGDER - 2 100
fylkeskommune

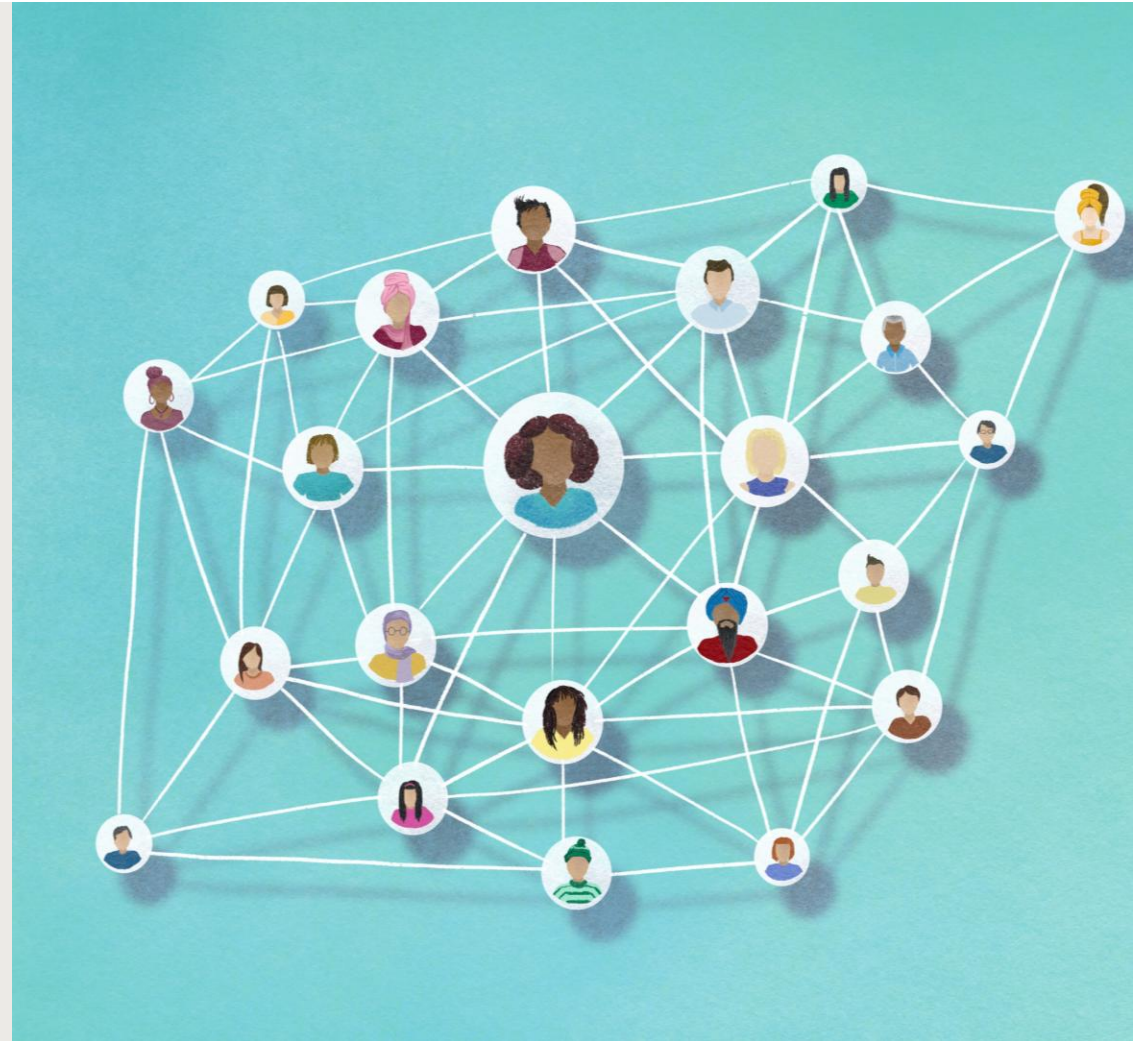
Tid for taktskifte – tid for omstilling

Omstilling i fylkesadministrasjonen

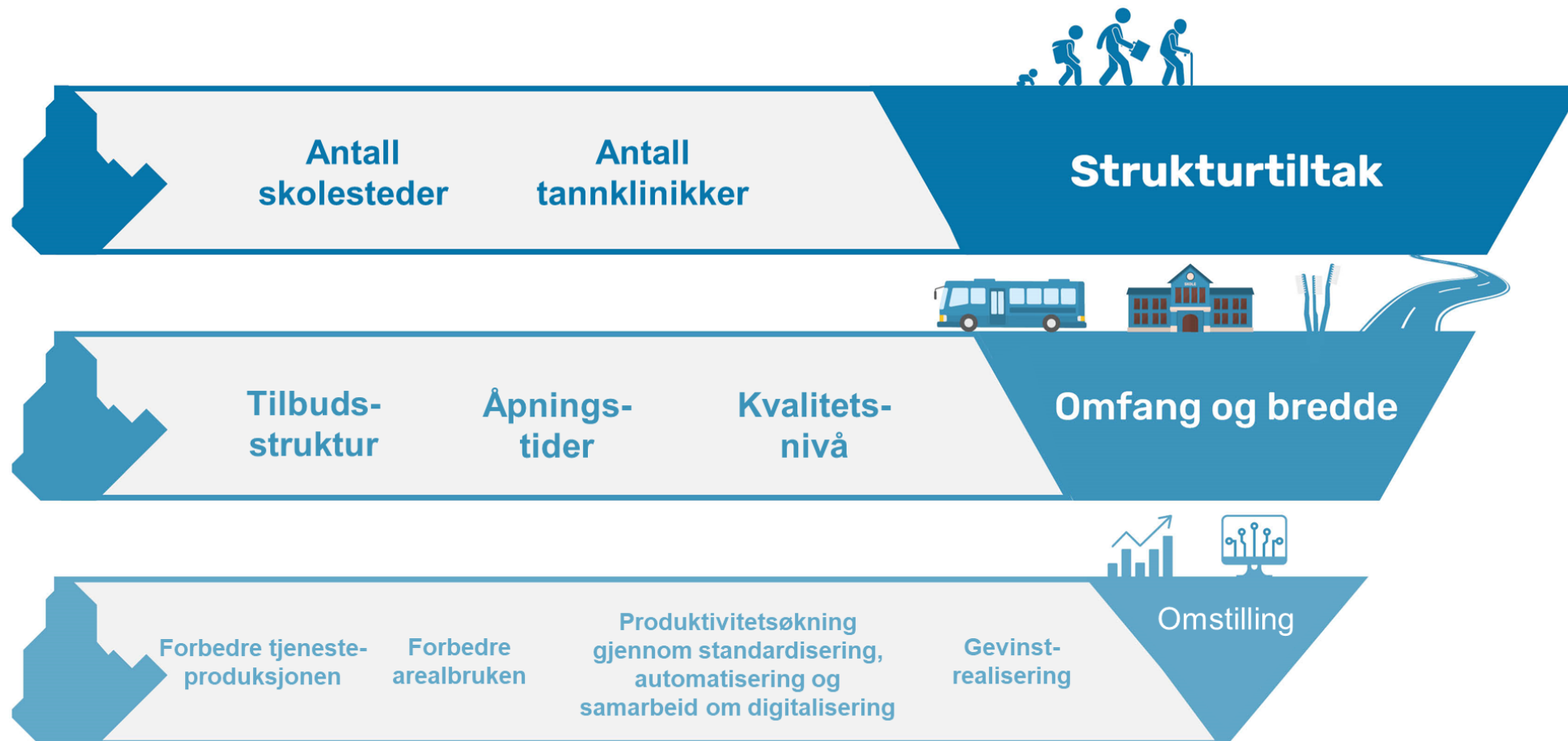
- Fylkestinget vedtok å redusere budsjettet med:
 - 46 mill. kroner i 2025
 - 93 mill. kroner i 2026
 - 144 mill. kroner fra 2027
- Reduksjon av 45 årsverk i 2025
- Ny organisasjonsstruktur fra 1. mai 2025

Krever at vi må jobbe på en annen måte

- Mer effektive arbeidsmetoder
- Digitalisering
- Samhandling
- Kapasitet

Overordnet tilnærming til omstillingsarbeidet

Vår realitet – kommuneøkonomien endres!

Laagendalsposten 105,8 millioner i minus

105,8 millioner i minus

Av Lars Bryll

Publisert 08.02.25 19:04

Del

Kongsberg kommune bruker i år opp sparefondet. Årsresultatet for 2024 endte dårligere enn det ble antydnet tidligere. I tillegg sprenget budsjetttrammene for årets første måneder.

FRAMTID I NORD

Underskudd på 17,9 millioner kroner: – Vi kan ikke fortsette å drifte med midler vi ikke har

I en pressemelding opplyser Kåfjord-ordfører Berni Lyngstad (Ap) at kommunen har avlagt regnskapet for 2024 med et negativt netto driftsresultat på hele 17,9 millioner kroner.

Deler av summen kan dekkes inn med kommunens bufferkonto, men selv etter dette viser bunnlinja et merforbruk på 9,8 millioner kroner. Dette må dekkes inn i årene framover og kommer i tillegg til merforbruket i 2023. Dermed var kommunens økonomiske etterlep ved nyttår på hele 20,5 millioner kroner.

Berni Lyngstad (Ap), Ordfører i Kåfjord kommune.

Bygdebladet RANDABERG BØNDOM KOMMUNE ÅRSRESULTAT

Randaberg kommune gikk med 18,5 millioner i minus – kommunedirektøren varslert tiltak

12. februar 2025

NYHETER

NRK

Stadig flere sliter økonomisk: – Veldig utfordrende situasjon

Stadig flere kommuner sliter økonomisk, viser nyhetsgjennomgang. I tillegg vedtok politikere nylig å ta opp lån for å kunne betale lønn til de ansatte.

Alttinget

Logg på

Lokalpolitikere i pengeknipe setter sykehjemsplasser på vent

Flere kommuner kutter sykehjemsplasser og utsetter planlagte sykehjem på grunn av dårlig økonomi. Kommunenes investeringer i helse- og omsorg har sunket de tre siste årene, viser en fersk KS-undersøkelse.

Fosna-Folket

Kommunens økonomi: Skal ha ekstraordinært møte om «krise»

Kommunal- og distriktsdepartementet

Ellenbladet

Dekker inn 2024-minus i 2026: – Kommunen er i dyp økonomisk krise

Siden mars har det pågått en tross kamp mot nedleggelse av skoler. Dette er et resultat av kommunens økonomiske problemer. Kommunen har et underskudd på 18,5 millioner kroner i 2024, og dette må dekkes inn i årene framover. Kommunedirektøren har varslet tiltak for å redusere utgiftene og øke inntektene. Dette inkluderer kutt i sykehjemsplasser og utsettelse av planlagte sykehjem. Kommunen er i dyp økonomisk krise, og det er behov for ekstraordinære tiltak for å sikre kommunens økonomi i de kommende årene.

Hundrevis protesterte mot skolenedleggelse

Hundrevis protesterte mot skolenedleggelse. Protestene ble ledet av foreldre og lærere som er bekymret for kommunens økonomiske fremtid. De demonstrerte for å sikre skolene og motsette seg kutt i utdanningen. Kommunene har et stort ansvar for å sikre kvaliteten på utdanningen, og det er viktig at politikere tar hensyn til barns og læreres behov. Dette er et resultat av kommunens økonomiske problemer, og det er behov for ekstraordinære tiltak for å sikre kommunens økonomi i de kommende årene.

Helhetlig omstilling og effektivisering av tannhelsetjenesten i Agder

Vi skal levere gode, ressurseffektive
og likeverdige offentlige
tannhelsetjenester til våre egder,
innenfor stadig mindre handlingsrom.

Illustrasjonsbilde Adobe Stock

Vårt oppdrag

Det å bygge en ny tannhelsetjeneste vil kreve omfattende endringer

Helhetlig og enhetlig regional og nasjonal tannhelsetjeneste

Den nye tjenesten ivaretar utviklings-
trekkene og teknologimulighetene

Politikere, ledere
og medarbeidere

*Vi skal bygge én fremtidsrettet og likeverdig
tannhelsetjeneste for alle i Agder*

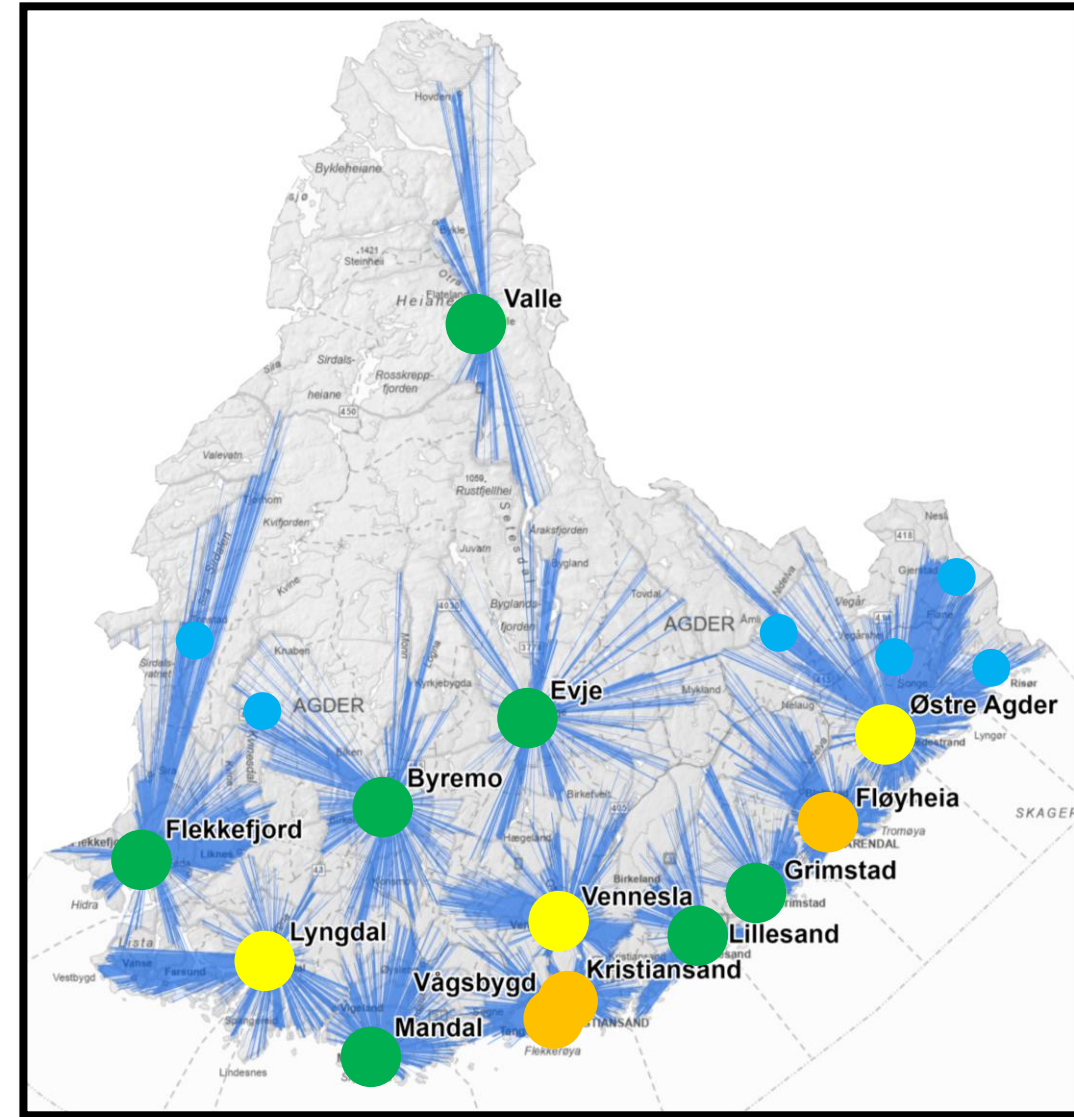
En god tannhelsetjeneste
uavhengig av hvor du bor

Fremme tannhelsen i befolkningen og
ved sin tannhelsetjeneste sørge for
nødvendig forebygging og behandling

322 476 innbyggere
og gjester

Fremtidens tannklinikkstruktur

- Klargjøre eksisterende tannklinikker (2025-2026)
- Tre nye leide tannklinikker (2026)
- Tre nye eide tannklinikker (2026-2028)
- Tre OPS-piloter (2026)

Videregående skoler i Agder

- Agder fylkeskommune har 18 videregående skoler, en fagskole, SMI-skole i Arendal og Kristiansand og 3 fengselsskoler
- Den største videregående skolen har 10 utdanningsprogram og 1600 elever, den minste har ett utdanningsprogram og 90 elever
- Det er 11 400 elever i Agderskolen og 3000 lærlinger

Illustrasjonsbilde Adobe Stock

Videregående skoler i Agder forts.

- De 5 største utdanningsprogrammene tilbys i alle regioner
 - Teknologi- og industrifag
 - Bygg- og anleggsteknikk
 - Elektrofag
 - Helse- og oppvekstfag
 - Studiespesialisering
- Det er 1400 kandidater i videregående utdanning for voksne (VOV)
- 55 % av elevene går yrkesfag og 45 % går studieforberevende utdanningsprogram

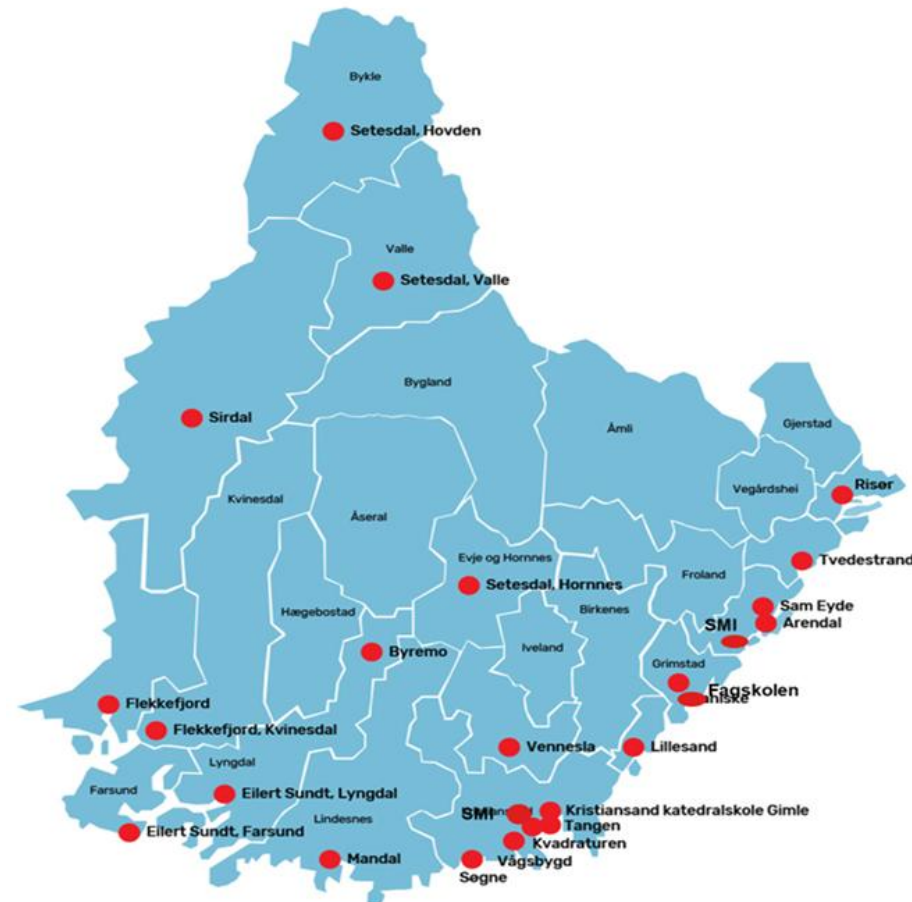
Foto: Agder fylkeskommune/ S. Grim

Prognose 16-18 åringer fordelt på regioner, SSB

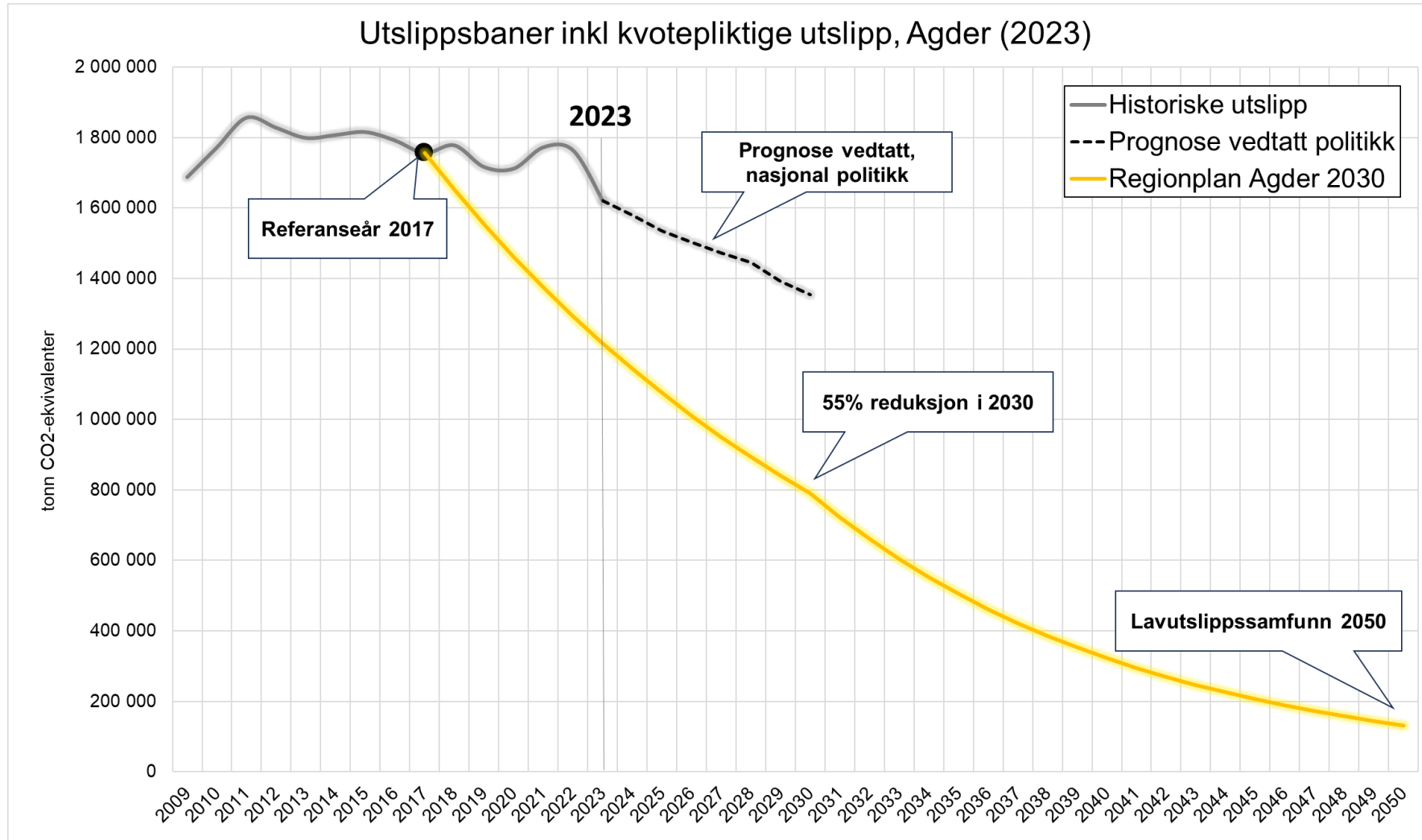
Region	2025	2027	2029	2035	Endring 25-35	Endring i %	2040	
Indre Agder	309	349	347	296	-13	-4,2	299	
Kristiansand	5 333	5617	5 536	5 199	-134	-2,5	4 859	
Lindesnes	1 015	975	920	808	-207	-20,4	766	
Lister	1 669	1672	1 603	1 444	-225	-13,5	1 342	
Lillesand	734	762	735	625	-109	-26,8	577	
Grimstad	986	1045	1048	967	-19	-1,9	922	
Østre Agder	2 767	2803	2 725	2 376	-391	-14,1	2 225	
Agder	12 813	13223	12 914	11 715	-1 098	-8,6	10 990	

Vedtatte prinsipper for vurdering av skolestruktur i Agder

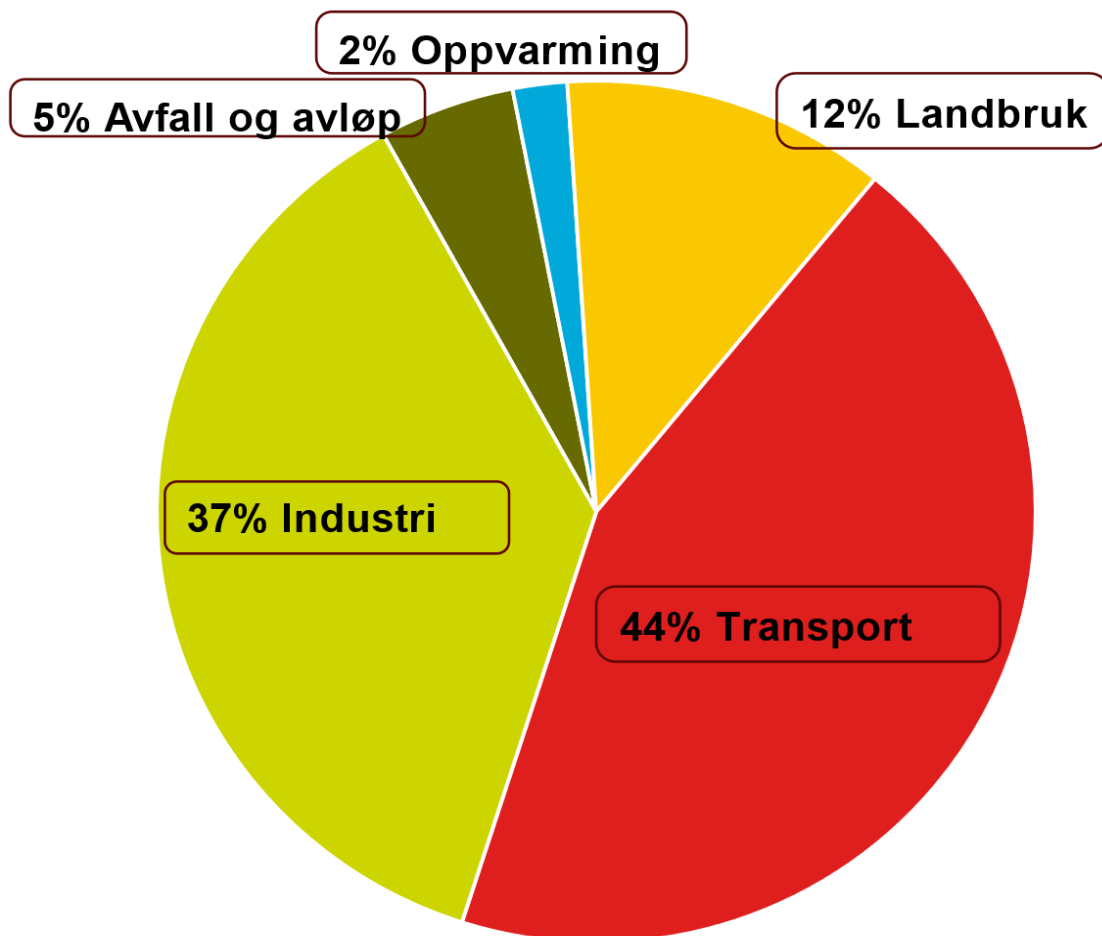
Prinsipper	
P 1	Kombinerte skoler med robust fagmiljø og gode læringsarealer.
P 2	Tilpasset elevtallsutvikling, søkertall og arbeidslivets behov.
P 3	Effektiv drift, oppfylling i klasser, utnyttelse av bygg, investering i fleksible lokaler.
P 4	Rimelig reisevei for elever (særlig på VG1) og tilgjengelighet til de 5 store utdanningsprogram.

Klimagassutslippene må ned, også i Agder!

Klimagassutslipp i Agder – Alle må bidra

- Omstilling også knyttet til klimaendringer. Ambisiøse mål gir mye gode tiltak, men ikke nok til å nå målene
- Målet om 65 % utslippskutt har fylkeskommunens egen organisasjon nådd. Men for at Agder skal nå målet totalt, må alle bidra
- Klimapartnere er med å rådgi både næringslivet og kommunene og hjelper med å redusere klimagassutslipp
- Klimafond som kommunene kan søke på, med støtte til å gjennomføre klimatiltak i egen kommune

Sammen gjør vi reisen enkel, trygg og grønn

Vi skal prioritere barn og unge, og ta vare på den infrastrukturen vi har

Kollektiv

- Flere bussreiser
- Store økte kostnader i nye kontrakter
- AKT Svipp
- Vurdere start- og sluttider på videregående skoler pga. kapasitetsutfordringer på bussene
- Mål om at 90 % av bussparken skal være elektrisk [målt i kjørte kilometer].
- Dieselbusser – beredskap

Forside regional plan for mobilitet (utsnitt). Illustrasjon: Nora Vinjor Røsland

Sammen gjør vi reisen enkel, trygg og grønn

Vi skal prioritere barn og unge, og ta vare på den infrastrukturen vi har

Fylkesveg

- Store investeringer på fylkesveg
- Handlingsprogram (innspill prioritert etter mobilitetsplanen).
- Byvekstprosjekter på fylkesveg
- Industriveger (Lindesnes og Arendal)
- Stort vedlikeholdsetterslep (gjør strekningsvise utbedringer)
- utfordringer med gjennomføringskapasitet

Foto: Agder fylkeskommune

Sammen gjør vi reisen enkel, trygg og grønn

Vi skal prioritere barn og unge, og ta vare på den infrastrukturen vi har

- Trafikksikker kommune
- Vi har fått på plass:
 - Byvekstavtale for kristiansandsregionen
 - Samarbeidsavtale for arendalsregionen

For mer info:

[Se Regional plan for mobilitet 2022-2033](#)

Foto: Agder fylkeskommune

Veiledningspakke for kommuneplanens arealdel

- Utfordringer i dagens planarbeid:
 - Lange prosesser
 - Arealregnskap brukes lite i starten til strategiske valg
 - Dagens veiledning sier mye om *hva* som skal gjøres, men ikke *hvordan*
 - Fylkeskommunen har utviklet et nytt verktøy for samarbeid og bistand tidlig i planarbeidet

Illustrasjonsbilde Adobe Stock

Veiledningspakke for kommuneplanens arealdel: et nytt verktøy for samarbeid og bistand tidlig i planarbeidet

Gavepakke for kommunene: Fra kunnskap til handling

Veiledningspakken skal bidra til:

- Mer effektive prosesser
- Tidlige strategiske valg
- Aktivt bruk av arealregnskap

Veiledningspakke- kommuneplanens arealdel

→ Del 1 Seks overordnede anbefalinger	→ Del 2 Veiledende struktur i planprogrammet
→ Del 3 Utdypende anbefalinger på utvalgte temaer	→ Del 4 Arealregnskap 2025 - planreserve ☑
→ Del 5 Nøkkeltall til planprogram ☑	→ Del 6 Politisk arbeidsverksted

Veiledningspakken inneholder 6 deler, blant annet:

- Mal for planprogram
- Nøkkeltall for kunnskapsgrunnlag
- Oppgaver for politiske verksteder
- <https://agderfk.no/vare-tjenester/planlegging/veiledning/veiledningspakke-kommuneplanens-arealdel/>

Politisk verksted i Evje og Hornnes kommune.
Foto: Agder fylkeskommune

Befolkning

Befolkningsutvikling, alder og kjønn, innvandring, flytting, prognoser

Bolig og husholdninger

Bolig, boforhold, husholdninger

Areal og natur

Arealregnskap, plante og dyreliv, vann, forurensning

Energi og klima

Energiproduksjon, energibruk, utslipp klimagasser, klimagassreduksjoner

Mobilitet

Veitrafikk, sykkel og gange, trafiksikkerhet, infrastruktur, kollektivtransport, digital infrastruktur

Utdanning og kompetanse

Grunnskole, videregående opplæring, høyere utdanning, utdanningsnivå, kompetansebehov

Arbeidsliv

Tall fra NAV, Sysselsetting, inntekt, arbeidsledighet, sykefravær og turnover, utenforskap fra arbeidslivet

Næringsliv

Næringsstruktur, virksomheter og foretak, eksport, pendling, forskning og utvikling (FoU), reiseliv

Kultur og fritid

Kulturindeks, frivillighet, fritidstilbud, idrettsaktivitet, kulturminnevern, bibliotek, DKS, kulturarenaer

Helse

Helse i befolkningen, livskvalitet, levevaner, sykdommer og plager, ulykker, helsetjenester

Folkehelseoversikt

Oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer, folkehelseutfordringer i Agder

FNs bærekraftsmål

Informasjon fordelt på bærekraftsdimensjonene

Samlet utvalgt statistikk i en **kommunespesifikk** presentasjon, fordelt på økonomisk, sosial, og klima- og miljømessig bærekraft

Det nye fylkeshuset som regional møteplass

- Moderne kontorfasiliteter som tilrettelegger for styrket kultur for samarbeid
- En regional møteplass for samhandling – Agders storstue
 - Gratis utlån av møterom til frivillige lag og organisasjoner hver onsdag ettermiddag/kveld
- **#vårtagder** er en samhandlingsstruktur og en kultur som skal styrke og samle Agder. Sammen skaper vi stolthet og vilje til å nå felles mål i Regionplan Agder 2030

Foto: Agder fylkeskommune/ L. Rørvik

#vårtagder

En samhandlingskultur og -struktur for økt regional gjennomføringskraft og for å styrke Agders posisjon nasjonalt

Regionplan Agder 2030

Hvor skal vi bo?

Hva skal vi leve av?

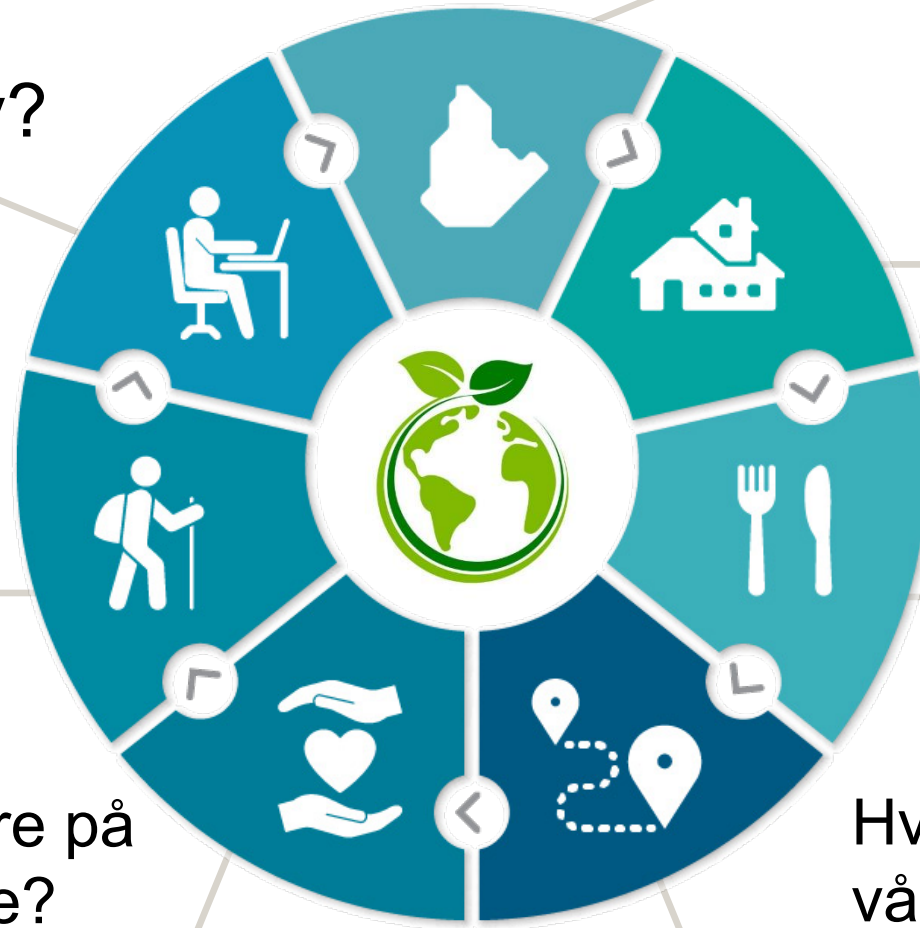
Hvordan skal vi bo?

Hvordan skal vi bruke fritiden vår?

Hva skal vi spise?

Hvordan skal vi ta vare på oss selv og hverandre?

Hvordan skal vi dekke våre transportbehov?

Takk for oppmerksomheten!